

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Doel van het pestprotocol.....	3
• Pesten of plagen	
• De gepeste leerling	
• De pester	
• De zwijgende middengroep	
• Uitgangspunten bij het pestprotocol	
Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten.....	5
• Bij de gepeste leerling	
• Bij de pester	
• Bij de ouders	
Pestprotocol.....	6
• De preventie van pestproblemen preventieve maatregelen	
• Wat kan ik als ouder doen om pesten te voorkomen?	
• Repressieve maatregelen	
• Hoe kan pestgedrag kenbaar gemaakt worden?	
• Concrete pedagogische invulling	
• Evaluatie	
Protocol cyberpesten.....	11
• Internetprotocol	
• Wat wordt onder cyberpesten verstaan	
• Effecten	
• Verantwoordelijkheid Eduvier	
• Cyber pesten kan strafbaar zijn	
• Preventieve maatregelen	
• Aanpak	
• Repressieve maatregelen	
Stappenplan bij (cyber)pesten.....	12
Bijlagen:.....	13
• Registratie formulier pesten.....	14
• Evaluatie formulier pesten.....	15
• Aanvulling internet protocol (social media) leerkrachten.....	16
• Voorbeeld tien gouden regels.....	17
• Waarom een internet protocol.....	18
• Wettelijke bepalingen Cyberpesten stabfare feiten.....	19
• KiVa.....	20

Inleiding

Doel van het pestprotocol

Het pestprotocol is bedoeld om duidelijkheid te scheppen rondom het thema pesten. Wanneer pesten voorkomt op school is het goed dat er duidelijkheid is over hoe het beste gehandeld kan worden. Ook wanneer er geen vermoeden is van pesten is duidelijkheid over pesten bij zowel leerkrachten als leerlingen belangrijk.

Er zijn dus twee doelen van dit protocol te noemen:

1. duidelijkheid over (cyber) pesten in het algemeen bij leerkracht, leerling en ouders
2. duidelijkheid over hoe te handelen wanneer (cyber)pesten voorkomt

Pesten of plagen?

Plagen gebeurt tussen twee of meer leerlingen. Het is niet altijd leuk, maar het is meestal niet gemeen bedoeld. Het is bedoeld als grapje. Het kan natuurlijk wel verkeerd overkomen, maar later kun je heel goed zeggen dat het je spijt. Vaak is het wel zo dat de 'geplaagde' er om lacht, zijn schouders ophaalt of een gevatte opmerking terug maakt. Het gebeurt openlijk. Bij plagen is er sprake van gelijkheid tussen plager en geplaagde.

Pesten is duidelijk iets anders. Er zitten vaak kwade bedoelingen achter en het duurt meestal (met of zonder tussenpozen) langer. Er is sprake van ongelijkheid tussen de pester en het kind dat gepest wordt. In de meeste gevallen is steeds hetzelfde kind (of kinderen) het slachtoffer en zijn het ook steeds dezelfde pesters. Pesten vindt vaak plaats buiten het zicht van ouders of leerkrachten.

We spreken dus van pesten als er een duidelijk aanwijsbaar, min of meer weerloos slachtoffer is aan te wijzen dat te lijden heeft onder regelmatig terugkerend fysiek en/of psychisch geweld van klasgenoten of anderen.

Gericht pesten komt bij kleuters niet zo veel voor. Wel zijn sommige leerlingen populairder dan anderen. De sociale rollen in de groep liggen meestal nog niet vast.

We spreken dus van pesten als duidelijk aantoonbaar is, dat het slachtoffer weerloos is en te lijden heeft onder regelmatig terugkerend fysiek en/of psychisch geweld van klasgenoten of anderen.

Over wie hebben we het?

De gepeste leerling:

Sommige leerlingen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat leerlingen gepest worden in situaties waarin pesters al de kans krijgen om het slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarin een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Veel leerlingen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor de gepeste leerling in een vicieuze cirkel komt, waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste leerlingen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

De pester:

Hij of zij is psychisch en/of lichamelijk sterker dan de andere leerlingen en kan anderen mobiliseren om tot uitschelden en lastig vallen van een of meer klasgenoten over te gaan. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere leerlingen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke leerlingen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer.

De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat; je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan door de machtige pester zelf gepest te worden. De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid met verve uit. Ze overtreden bewust regels en storen zich aan allerlei dingen en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelf bevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die de dommerds de loef afsteekt en ze dat ook bij herhaling laat merken: "Wie maakt mij wat?" staat met grote letters op hun voorhoofd geschreven. Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een leerling is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een leerling zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan waar zijn slachtofferrol zich afspeelt, vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren. "Laten pesten doet pesten".

Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere leerlingen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer met groepsvorming in de zin van er al dan niet bij te horen. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben op langer termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht.

Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De zwijgende middengroep:

Als er gepest wordt, is er altijd een groep die zich afzijdig houdt. Ze doen niet mee omdat ze het gemeen vinden, maar ze doen er ook niets aan om het pesten op te laten houden. Ze nemen het niet op voor het slachtoffer uit angst om zelf ook gepest te worden. Dus houden ze hun mond. Door structureel aandacht aan dit onderwerp te besteden, kunnen leerlingen die bij deze middengroep horen zich bewust worden van hun rol als het om pesten gaat.

Voorals meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

Uitgangspunten bij het pestprotocol:

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op de school zowel voor de leerkrachten als de ouders, de leerlingen, de gepeste leerlingen, de pesters en de zwijgende middengroep.
2. De school heeft een wettelijke inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag plaats vindt, moeten leerkrachten duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de school.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer plaats vindt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.
5. Dit pestprotocol wordt door het hele team en de medezeggenschapsraad onderschreven en ook alle ouders ter inzage aangeboden.

Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten.

Bij de gepeste leerling:

Een gepeste leerling schaamt zich vaak voor zijn gedrag, het voldoet niet aan de normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien; een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor leerlingen en zorgt ook voor een evenredig groot probleem bij erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste leerlingen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind eens te meer met gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester:

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om

normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens waardoor ze echter helaas onmachtig zijn door het ontbreken van het hanteren van de juiste vaardigheden.

De zwijgende middengroep:

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd leerlingen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Dit is vergelijkbaar met het niet te hulp schieten bij het verdrinken van mensen, waar een menigte bij aanwezig is. Ook zijn er altijd leerlingen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet bestempelen als pestgedrag, waar gepeste leerlingen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders:

Ouders van leerlingen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen leerlingen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in.

Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag. Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door, die op latere leeftijd tot grote gevolgen kan lijden. Andere ouders zien er niet meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. De slogan: "Ach iedereen is wel eens gepest, u toch ook?" geeft de visie van dit gedrag aardig weer. Ouders en pesters moeten ervan doordrongen worden dat pestgedrag ongewenst is.

Pestprotocol van Eduvier

Maatregelen:

De preventie van pestproblemen proberen we te bereiken:

- Door systematisch te werken met een evidence based program.
- Door op teamvergaderingen ruimte te geven om ernstige problemen met de collega's te bespreken.
- Door tijdens de groeps/leerling-besprekingen met de IB-er en of gedragswetenschapper aandacht te hebben voor deze problemen of de dreiging ervan.
- Door in de pauze met alle leerkrachten van de betreffende groepen op het schoolplein aanwezig te zijn.

Preventieve maatregelen:

- We maken gebruik van een evidence based program.
- SO scholen de dokter Herman Bekiuschool en de Optimist, werken met het antipestprogramma KiVa (toelichting zie bijlage).
- Afspraken over pesten hangen zichtbaar in de klas.

(Deze regels zijn samen met de leerlingen opgesteld. De regels zijn richtinggevend voor gewenst gedrag.)

Richtlijnen hiervoor zijn:

- We gebruiken alleen woorden die we zelf ook leuk vinden om te horen.
- Eerst luisteren, dan pas reageren.
- Iedereen wordt betrokken bij activiteiten. Of iemand moet zelf aangeven daar geen prijs op te stellen.
- Elkaar accepteren zoals je bent.
- We gaan met elkaars spullen om, zoals wij willen dat met onze spullen wordt omgegaan.
- We doen alleen dingen waarvan we kunnen weten dat een ander dat ook leuk vindt.
- Elkaar op uiterlijk respecteren.
- We zeggen 1 keer wat we van de ander verwachten: (bv. ik wil dat je dat niet meer zegt)

Het kan voorkomen dat de leerkrachten niets in de gaten hebben.

Daarom verwachten we van de ouders dat ze op school aangeven als men het idee heeft dat er onvoldoende aandacht aan pesten wordt gegeven. Thuis lijken die vaak anders dan op school. De school moet in ieder geval op de hoogte zijn van stappen die ouders eventueel zelf nemen. Leerkrachten zullen pestgedrag ook aan de ouders melden.

Wat kan ik als ouder doen om pesten te voorkomen?

Als u nu niet te maken hebt met pesten, zult u dit graag zo willen houden.

Hier volgen enkele adviezen om te voorkómen dat uw kind gepest gaat worden, zelf gaat pesten of een meeloper wordt.

Leer uw kind voor zichzelf en anderen op te komen. Kinderen moeten al op jonge leeftijd nee durven zeggen als ze iets meemaken dat ze niet willen. Geef uw kinderen gelegenheid om in het gezin te oefenen. Moedig uw kinderen aan om tegen elkaar en tegen u te zeggen wat ze wel en niet willen. Leer ze samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.

Leer uw kind om hulp te vragen aan u, aan leerkrachten en aan anderen die ze vertrouwen. Laat thuis merken dat u zelf een vraag om hulp serieus neemt. Dat betekent niet dat u de problemen van uw kind moet oplossen, wel dat u ze daadwerkelijk steunt bij het vinden van eigen oplossingen.

Geef uw kind de aandacht die ze nodig hebben. Laat merken dat u het belangrijk vindt om te weten wat ze doen en waar ze zijn, zonder ze voortdurend te controleren.

Laat uw kind merken dat ze de moeite waard zijn. Natuurlijk krijgen kinderen ook wel eens kritiek, maar geef ze ook regelmatig een complimentje.

Probeer conflicten binnen uw gezin op te lossen door er over te praten. Kinderen leren het meest van de voorbeelden die ze krijgen.

Laat uw kind kennismaken met veel verschillende mensen, gewoonten, muziek, enz.. Als u zelf respect en waardering toont voor anderen, leer uw kind dat anderen niet 'eng' of 'raar' zijn.

Grijp in als u merkt dat uw kind erg agressief is of als u merkt dat uw kind systematisch wordt buitengesloten.

Bemoei u zo min mogelijk met de keuze van vrienden en vriendinnen. Laat uw kind zelf beslissen met wie ze omgaan en wie ze willen uitnodigen.

Repressieve maatregelen:

- Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de leerkracht van de leerling. Dit gesprek staat niet op zichzelf, maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als de gepeste leerling. Tevens worden ze genoteerd op het incidentenformulier van de leerlingen.
- Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich bijzonder lenen voor pestgedrag. Daarbij kan gedacht worden aan: buitenspelen, overblijven, bewegingsonderwijs, excursies, schoolreisjes en bibliotheekbezoek.
- Indien het probleem zich toch blijft herhalen wordt tijdens een overleg met de intern begeleider de directie ingelicht. De leerkracht overhandigt de directie een gedocumenteerd protocol met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.
- De directie roept de ouders op school voor een gesprek. Ook de leerling kan in dit eerste directe gesprek betrokken worden. De directie gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.
- Indien het gedrag niet verbetert **kan** er een verwijzing plaatsvinden naar het schoolmaatschappelijk werk dan wel Bureau Jeugdzorg.
- Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert, en/ of de ouders van de leerling onvoldoende mee werken om het probleem ook aan te pakken kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen zoals: isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum

van drie dagen als omschreven in de schoolgids en het schoolplan. Voor de rest van de procedure verwijzen wij naar het protocol time out, schorsing en verwijdering van Eduvier.

Hoe kan pestgedrag kenbaar gemaakt worden?

- Alle ouders en leerlingen kunnen echt pestgedrag aan hun eigen leerkracht melden.
- Mocht een leerling of ouder daarna liever met een andere leerkracht / ouder praten, dan kan dat bij de contactpersoon zoals die vermeld staan in de schoolgids.

De concrete pedagogische invulling:

Hulp aan de gepeste leerling

De leerling die gepest is, heeft een heel vervelende ervaring meegemaakt. Het zal die moeten gaan verwerken. De leerling krijgt de gelegenheid om met een contactpersoon regelmatig bij te praten. Deze contactpersoon is in eerste instantie de leerkracht. Tevens is er een coördinator pesten in het team aanwezig.

Op vaste tijden moet de leerling bij de contactpersoon komen om te vertellen wat er zoal goed als fout is gegaan in die week. Het is zinvol dat de leerling de negatieve gebeurtenissen in een soort dagboek gaat schrijven. De contactpersoon kan dan al aan het aantal geschreven bladzijden zien of het met de leerling goed is gegaan. Voor de leerling is het belangrijk dat het vervelende gebeurtenissen van zich af leert schrijven. De frequentie van de afspraken zal in het begin vrij groot zijn (b.v. 1 maal per week). Later kan de frequentie, indien mogelijk, worden teruggebracht naar bijvoorbeeld 1 maal per maand. Het initiatief van de bijeenkomsten zal, zeker in het begin, van de contactpersoon uit moeten gaan. Het vertrouwen bij deze leerlingen is vaak zo geschaad dat zij niet zelf hierin het initiatief durven te nemen. Zo nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

Hulp aan de pester

Leerlingen die pesten hebben een zwakke controle over hun agressie. De hulp aan deze leerlingen bestaat uit een aantal activiteiten:

- Een gesprek waarin ondubbelzinnig zal worden aangegeven welk gedrag niet getolereerd zal worden. Er wordt een schriftelijk verslag gemaakt.
- Een duidelijke afspraak voor een vervolgesprek en welke straf er zal volgen indien het gedrag zich weer voordoet. Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld, zodat al het personeel alert is. De ouders worden geïnformeerd.
- Van alle gesprekken met de pester en/ of ouders worden verslagen gemaakt. Indien deze activiteit geen oplossing biedt, voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.
- Als het pestgedrag blijft voortduren schakelt de school professionele hulp in.

Hulp aan de zwijgende middengroep

De zwijgende middengroep is van vitaal belang voor de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben leerlingen die pesten weinig meer te

vertellen. De middengroep is te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht, maar ook door ouders. Het volgende is van belang:

- Met de kinderen praten over pesten en hun eigen rol daarbij.
- Overleggen over mogelijke oplossingen, waarbij zij zelf een actieve rol spelen.

De ouders

Voor de ouders van de gepeste leerling is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van de gepeste leerling zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. Daarna met enige regelmaat ouders vragen hoe het met hun kind gaat. (in de eerste periode eens in de twee weken, later afbouwen naar een keer in de maand)

De ouders van de pester(s) moeten op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij moeten weten dat hun kind gedrag vertoont waarover zij zich ernstig zorgen moeten maken. De ouders van de tussengroep moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind horen dat er een leerling stelselmatig gepest wordt. Deze ouders moeten weten dat wij hen niet als bemoeizuchtig bestempelen en waarin de school verlangt van de ouders dat zij dit samen met de school gaan aanpakken.

Ouders kunnen hun kinderen op een eenvoudige wijze gevoelig maken voor het onderwerp pesten door met hun kinderen hierover te praten. Door dit te doen geven zij in eerste plaats aan, weet te hebben van dit verschijnsel. In de tweede plaats kunnen zij tegenover hun kinderen de eigen gevoelens over het pesten tonen. Zij zeggen dan bijvoorbeeld dat zij het verschrikkelijk vinden als leerlingen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind dit niet durft, hetgeen wat er is gebeurd altijd aan de ouders of aan de leerkracht moet vertellen.

Praten over pesten is geen klikken. Ouders moeten zich altijd bij een leerkracht kunnen melden als zij van hun kind horen dat een leerling stelselmatig gepest wordt. Wanneer het kind zelf slachtoffer wordt van pestgedrag, moet het dit altijd aan de ouders en de leerkracht vertellen. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

De leerkracht:

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. De leerkracht zal ondubbelzinnig duidelijk moeten maken welk gedrag niet acceptabel is. De leerkracht biedt de gepeste leerling bescherming en spreekt de middengroep aan. Daartoe heeft de leerkracht een aantal hulpmiddelen ter beschikking:

- De leerkracht bespreekt meerdere malen de eerder gemaakte afspraken
- De leerkracht bespreekt het probleem met de gehele groep.
- Er kan teruggerepen worden op het protocol; met de groep worden nieuwe afspraken gemaakt waarbij gewezen wordt op de straffen voor degene die zich niet aan de afspraken houdt.
- Verslaglegging vindt daar waar nodig in het voor de school desbetreffende leerling volgsysteem (bv SOM, Parnasys of IRIS)

Protocol cyberpesten

Internetprotocol

Bij aanvang van het schooljaar is de tekst bekend bij de leerlingen omtrent het internetprotocol, welke is opgenomen in de schoolgids en schoolplan. (zie bijlage) De leerkracht legt uit waarom goede afspraken omtrent internetgebruik erg belangrijk zijn en dat iedereen zich aan deze afspraken dient te houden. Door deze regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen de leerlingen en de ouders, als er zich ongewenste situaties zich voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Indien dit geen resultaat heeft zal er volgens het stappen plan gewerkt worden welke bekend is bij de leerlingen, ouders en leerkrachten.

Wat wordt er onder Cyberpesten verstaan?

Cyberpesten is een onderdeel van traditioneel pesten, het internet biedt hier veel mogelijk toe om te pesten.

Vormen van cyberpesten

Er zijn vele vormen van cyberpesten: anonieme berichten versturen via MSN en SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mail bom.

Effecten

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Welke verantwoordelijkheid heeft Edivier

Soms gebeurt pesten buiten de school. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat. Edivier verzorgt duidelijke en gecommuniceerde normen en waarden en de handhaving daarvan, ook digitaal. De scholen moeten zich niet laten verrassen door incidenten.

Cyberpesten kan strafbaar zijn

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten die strafbaar zijn (zie bijlage). Leerlingen en leerkrachten/directie realiseren zich dat vaak niet. Evenals wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Preventieve maatregelen

Met interactie, instructie en klassenmanagement creëren wij voorwaarden voor een pedagogisch klimaat waar elk kind tot zijn recht komt. Als wij hier stap voor stap verbetering in aanbrengen, werken we ook aan veiligheid.

Hoe werken we daar in de klas aan?

- Werken met een cyberpest protocol.
- De manier waarop we kinderen begeleiden op het internet.
- Klassengesprekken over het onderwerp veilig internet.
- Leerlingen dienen zich bewust te worden dat wat als een "geintje" wordt ervaren hoeft niet zo over te komen.
- Bewustwording van de 10 gouden regels
- Geef steun en luister naar de leerling.

Aanpak

Het kan natuurlijk voorkomen dat ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer het cyberpesten alsnog gebeurt. Als gezien wordt, of door onderzoek bij vermoeden of horen dit bevestigd wordt, dan gaan we over tot de volgende aanpak

- Adviseer de leerling bewijslast te verzamelen/berichten te bewaren en op te slaan.
- Probeer de dader te achterhalen via systeembeheerder en slachtoffer. Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken vanaf welke computer op school het bericht is verzonden.
- Bespreek het met de vertrouwenspersoon.
- Spreek de pesters aan.
- Voer eventueel een klassengesprek.
- Neem contact met de ouders op.
- Vervolgens afspraken vastleggen in de brief waarom internet protocol en te ondertekenen. De leerling bewaart zijn/haar contract en wij bewaren een kopie.

Repressieve maatregelen:

Zie repressieve maatregelen pestprotocol.

Stappen plan bij (cyber)pesten

Gedrag	Stappen	Door wie
Geconstateerd (cyber)pest gedrag	Gesprek over de omgangsregels welke zijn opgenomen in de schoolgids. Ingaan op de eventuele sancties	Leerkracht
(Cyber)pesten blijft doorgaan	Gesprek met de ouders Schriftelijk vastleggen afspraken (cyber)pesten en opnemen in dossier van de leerling	Leerkracht in overleg met intern begeleider, gedragswetenschapper en/of directie
Negatief gedrag blijft gehandhaafd. Geen verbetering merkbaar	Protocol time-out, schorsing en verwijdering tredt in werking	Directeur en/of bestuurder
Strafbare feiten m.b.t. cyberpesten (zie bijlage)	Wijkagent overleg over vervolgstappen	Directeur

Bijlagen:

- Registratie formulier pesten
- Evaluatie formulier pesten
- Afspraken waarom een internet protocol
- Aanvullingen internet gebruik docenten
- Voorbeeld tien gouden regels
- Strafbare feiten en de wettelijke bepalingen Cyberpesten
- KiVa

Registratieformulier pesten

<p>Incident</p> <p>Datum: Tijdstip: Groep: Groepsleerkracht:</p>	<p>Categorieën</p> <p>Pesten</p> <p>0 Digitaal pesten 0 Fysiek pesten 0 Psychologisch pesten 0 Verbaal pesten</p>
<p>Dader</p> <p>Naam leerling:</p> <p>Achterliggende oorzaak</p> <p>Bijkomende factoren</p>	<p>Slachtoffer</p> <p>Naam leerling:</p> <p>Achterliggende oorzaak</p> <p>Bijkomende factoren</p>
<p>Plan van aanpak</p> <p>Pedagogisch</p> <p>0 Extra expertise gedragsverbetering 0 Extra sociaal-emotionele expertise 0 Inzet ouders/verzorgers 0 Nazorg slachtoffer 0 Omgeving aanpassen 0 Vaardigheden leren</p> <p>Schoolmaatregel</p> <p>0 Plan van aanpak opstellen 0 Plan van aanpak bijstellen 0 Naar andere klas 0 Naar andere school</p>	<p>Plan van aanpak</p> <p>Pedagogisch</p> <p>0 Extra expertise gedragsverbetering 0 Extra sociaal-emotionele expertise 0 Inzet ouders/verzorgers 0 Nazorg slachtoffer 0 Omgeving aanpassen 0 Vaardigheden leren</p> <p>Schoolmaatregel</p> <p>0 Plan van aanpak opstellen 0 Plan van aanpak bijstellen 0 Naar andere klas 0 Naar andere school</p>
<p>Toelichting</p>	<p>Toelichting</p>
<p>Plan van aanpak zwijgende middengroep</p>	
<p>Geplande evaluatie</p>	<p>Handtekening</p>

Evaluatieformulier (cyber)pesten

Gesprek

Datum:

Tijdstip:

Aanwezig:

Notulist:

Resultaten

0 Plan van aanpak is succesvol en wordt losgelaten.

0 Plan van aanpak is succesvol, maar wordt doorgezet terugval van het gedrag te voorkomen.

0 Plan van aanpak is niet succesvol en wordt bijgesteld door de leerkracht en de orthopedagoog.

0 Plan van aanpak is niet succesvol en wordt bijgesteld door alle betrokkenen.

0 Plan van aanpak is niet succesvol, daarom wordt er besloten tot in werking treden van protocol time out, schorsing en verwijdering

Afspraken

Datum van de volgende evaluatie:

Aanwezig bij de volgende evaluatie:

Plan van aanpak wordt bijgesteld door:

Datum van het overleg met ouders/verzorgers:

Aanwezig bij het overleg met ouders/verzorgers:

Toelichting

Handtekening

Aanvulling internet Protocol Leerkrachten

Social Media zijn niet meer weg te denken in onze maatschappij en dus ook niet bij iedereen die betrokken is bij scholen. Social media kunnen een goede bijdrage leveren aan de professionaliteit van leerkrachten en de kwaliteit van het onderwijs. Net zoals bij de introductie van internet en e-mail eind vorige eeuw levert het gebruik van social media vragen op over het gebruik van deze individuele en meestal openbare communicatie-kanalen.

Uitgangspunt is dat professionals zelf weten hoe zij hiermee verstandig omgaan. Het digitale gedrag op social media wijkt niet af van het real life gedrag binnen de school. Toch zijn er in scholen verschillen in kennis en ervaringen met, en meer of minder enthousiasme over social media. Het protocol social media voor onderwijzend personeel heeft als doel de dialoog over het gebruik ervan op gang te brengen en een handreiking te bieden voor meer duidelijkheid in het grijze gebied tussen binnen- en buitenschools mediagebruik. Onder social media wordt verstaan: Twitter, Facebook, Instagram, LinkedIn en Youtube en de wat minder bekende varianten daarop.

Richtlijnen gebruik social media

- De leerkrachten van Eduvier delen kennis en andere waardevolle informatie.
- Bij onderwijs onderwerpen maken de leerkrachten duidelijk of zij op persoonlijke titel of die van Eduvier publiceren.
- De leerkrachten van Eduvier publiceren geen vertrouwelijke informatie op social media.
- De leerkracht gaan niet in discussie met een leerling of ouder op social media.
- De leerkrachten van Eduvier zijn persoonlijk verantwoordelijk voor wat zij publiceren.
- De leerkrachten van Eduvier weten dat publicaties op social media altijd vindbaar zijn.
- Bij twijfel over een publicatie of over raakvlakken met Eduvier zoeken de leerkrachten contact met de schoolleider.
- Eduvier zorgt ook digitaal voor een veilig klimaat en communiceert met leerkrachten, leerlingen en ouders hoe zij dit doen.
- Eduvier legt vast welke maatregelen zij neemt bij digitale overtredingen van leerkrachten, leerlingen en ouders en communiceert dit met deze.

Verantwoordelijkheid

Hoofregel: het gedrag van leraren op Hyves, Facebook, Youtube en Twitter of andere toekomstige social media is conform protocol wat in de klas of op school gebruikelijk is.

Evaluatie:

Tenminste één keer per jaar worden tijdens een teambijeenkomst de geldende regels geëvalueerd. Dit kan leiden tot: het handhaven van alle regels, het aanpassen van sommige regels, dan wel het verwijderen ervan. Ook is het mogelijk dat nieuwe regels worden toegevoegd na grondige discussie.

Voorbeeld van de 10 gouden regels vanuit het pestprotocol voor de leerlingen:

- 1. Je accepteert een leerling zoals hij of zij is.**
- 2. Wees en doe aardig tegen elkaar tijdens het werken of spelen en in de klas.**
- 3. Alle leerlingen mogen meedoen tijdens het samenwerken of spelen.**
- 4. Je vraagt altijd vooraf of je spullen van een ander mag lenen en je bent dan zuinig op de spullen van een iemand anders.**
- 5. Je behandelt een ander, zoals je zelf ook behandeld wil worden.**
- 6. Probeer begrip te tonen voor de verschillen die er zijn tussen verschillende leerlingen. Praten en lachen doe je met elkaar.**
- 7. Je blijft van elkaar af en zegt ook geen nare dingen tegen elkaar.
Problemen los je op door met elkaar te praten en je kunt hulp vragen bij de leerkrachten.**
- 8. Ruzie los je op met woorden, is dat moeilijk vraag dan of de leerkracht met jullie mee kan praten om de ruzie op te lossen.**
- 9. Als je ziet dat een leerling gepest wordt, dan vertel je dat aan de leraar. Dat is samen andere leerlingen helpen!!!!**

Waarom een internetprotocol?

Een protocol is een lijst afspraken die je met iemand maakt. In een internetprotocol staan regels waar je je aan moet houden als je op school aan het internetten bent. Uiteraard geldt dit ook voor thuis internetten met betrekking tot Cyberpesten. Door dit formulier te ondertekenen laat je zien dat je het eens bent met de regels en gaan de leerkrachten ervan uit dat je je hier aan zult houden. We maken deze afspraken met elkaar om te voorkomen dat jij problemen krijgt door het gebruik van internet op school en om ervoor te zorgen dat internet leuk blijft.

De afspraken:

- Op het internet gebruik ik alleen mijn voornaam. Andere persoonlijke gegevens zoals foto's, achternaam, adres en telefoonnummer houd ik voor mijzelf.
- Het adres en telefoonnummer van de school geef ik alleen door na toestemming van de leerkracht.
- Ik maak via internet geen afspraken met onbekenden.
- Bij het gebruik van een zoekmachine, zoals Google, gebruik ik nooit zoekwoorden die te maken hebben met seks, discriminatie, geweld of grof taalgebruik.
- Het gebruik van social media is op school niet toegestaan.
- Als ik op internet vervelende informatie tegenkom, waarschuw ik direct de leerkracht
- Downloaden van bestanden mag alleen met toestemming van de leerkracht.
- Aan de instellingen van de computer, bijvoorbeeld screensavers, mag door mij niets worden veranderd.
- Printen doe ik alleen met toestemming van de leerkracht.
- Ik gebruik geen scheldwoorden als ik een e-mail verstuur.
- Ik zal nooit antwoorden op vervelende mailberichten die te maken hebben met seks, geweld, racisme of mensen die mij iets willen verkopen. Vervelende mails laat ik aan de leerkracht zien zodat zij actie kunnen ondernemen.

Door dit protocol te ondertekenen beloof ik me aan deze afspraken te houden.

Naam:

Klas:

Datum:

CYBERPESTEN VOLGENS DE WET

Hierbij een overzicht van de meest voorkomende wetten waar cyberpesten onder kan vallen en eventueel een mogelijke strafmaat die hierbij hoort.

Belaging (stalken)

Belaging is terug te vinden in het Strafwetboek onder artikel 442bis dat bijgevoegd werd bij artikel 2 van de wet van 30 oktober 1998.

De wettelijke bestanddelen zijn de volgende:

- Een belaging: Het lastigvallen van iemand zodat het voor die persoon overlast meebrengt, ook een handeling die niet herhaald wordt kan het misdrijf opleveren.
- Een ernstige verstoring van de rust van iemand, iemand moet geviseerd worden.
- De dader wist of had moeten weten dat hij door zijn gedrag de rust van die bewuste persoon ernstig zou verstoren; er is dus geen bijzonder opzet vereist.

Hieruit kunnen we duidelijk afleiden dat cyberpesten valt onder belaging, verstoring van de rust en overlast. Deze zijn zeker aanwezig bij cyberpesten. Ook is er het feit dat er geen bijzonder opzet vereist is. De daders van cyberpesten zijn zich meestal niet bewust van wat ze doen.

Strafmaat

De strafmaat in dit geval kan oplopen tot een gevangenisstraf van 15 dagen tot 2 jaar en/of een geldboete van 50 tot 300 euro.

Belaging is een klachtmisdrijf, dit betekent dat het alleen vervolgt kan worden als de persoon die belaagd wordt een klacht indient.

Zedenfeiten

Hiervoor belanden we in het strafrechtboek bij Artikel 383 en 383bis dat de volgende titel heeft meegekregen; "Openbare schennis van de goede zeden". We filteren het belangrijkste gedeelte uit de 2 artikels:

"Hij die liederen, vlugschriften of andere geschriften, al dan niet gedrukt, afbeeldingen of prenten, die strijdig zijn met de goede zeden, tentoonstelt, verkoopt of verspreidt..."

"Hij die, met het oog op de handel of de verspreiding, liederen, vlugschriften, geschriften, afbeeldingen of prenten, die strijdig zijn met de goede zeden, vervaardigt, in voorraad heeft en door enig publiciteitsmiddel bekendmaakt..."

"Hij die zinnebeelden, voorwerpen, films, foto's, dia's of andere beeldragers die houdingen of seksuele handelingen met pornografisch karakter voorstellen waarbij minderjarigen betrokken zijn of worden voorgesteld, tentoonstelt, verkoopt,

verhuurt, verspreidt, uitzendt of overhandigt..." Hieruit kunnen we duidelijk afleiden dat alle vormen van cyberpesten die een seksuele aard hebben, bijvoorbeeld foto's plaatsen op websites of bepaalde filmpjes publiekelijk maken, strafbaar zijn. Het in bezit hebben van dit soort foto's is strafbaar.

Strafmaat

Er staan op deze vergrijpen verschillende straffen, al naargelang de ernst van de zaak kan de straf oplopen tot een gevangenisstraf van 2 jaar en een fikse boete.

Laster en eerroof

Hiervoor gaan we kijken naar hoofdstuk 5 uit het Strafwetboek: "*Aanranding van de eer en goede naam van personen*". Meerbepaald artikel 443: "*Hij die in de hierna aangeduide*

gevallen aan een persoon kwaadwillig een bepaald feit ten laste legt, dat zijn eer kan krenken of hem aan de openbare verachting kan blootstellen, en waarvan het wettelijke bewijs niet wordt geleverd, is schuldig aan laster, wanneer de wet het bewijs van het ten laste gelegde feit toelaat, en aan eerroof, wanneer de wet dit bewijs niet toelaat".

Voorwaarden:

- Er moet kwaad opzet in het spel zijn.
- Hij moet beschuldigd worden van een feit.
- Dit feit moet zijn goede naam besmeuren.
- Het moet openbaar gemaakt worden.

Eerroof is de aantijging van bepaalde feiten waarvan de wet het bewijs niet toelaat. De aantijging is steeds strafbaar ongeacht de echtheid van het bewijs. (Als iemand stelt dat je vader niet jou echte vader is). *Laster* is een valse aantijging van een bepaald feit

waarvan de wet het bewijs dus wel toelaat. Wanneer de persoon tegen wie de aantijging gericht is definitief is vrijgesproken wegens het verweten feit kan er sprake zijn van laster.

Strafmaat

De strafmaat in dit geval kan oplopen van 8 dagen tot een jaar en geldboetes van maximaal 1000 euro.

Dit alles wordt nog eens uitgebreid in artikel 448 waar staat: "*Hij die hetzij door daden, hetzij door geschriften, prenten of zinnebeelden iemand beledigt in een van de omstandigheden in artikel 444 bepaald*".

Dit betekent dat je door beledigende afbeeldingen van iemand op een website te zetten je jezelf ook strafbaar maakt!

Artikel 449 zegt het volgende:

"Wanneer bewezen kan worden dat iemand dit gedaan heeft zonder publiek belang en enkel uit privaat belang en met als doel schade te berokkenen spreken we van kwaadwillige rechtbaarmaking."

Strafmaat

Straffen voor deze vergrijpen liggen bij een gevangenisstraf van 8 dagen tot maximaal 1 jaar en geldboetes van maximaal 1000 euro.

KiVa

KiVa is een succesvol programma dat in Nederland en in Finland effectief is bij het voorkomen en oplossen van pesten. KiVa is één van de schoolbrede programma's die goedgekeurd zijn door het NJI om pesten tegen te gaan op basisscholen. KiVa is gebruiksvriendelijk, vernieuwend en heeft concrete materialen voor leerkrachten, leerlingen en ouders. KiVa legt de nadruk op de rol van de hele groep bij het voorkomen en stoppen van pesten.

Het KiVa-programma

Uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat op KiVa-scholen pesten met meer dan de helft afneemt. KiVa is een lerend project: in de komende jaren zal KiVa nauw blijven samenwerken met de Rijksuniversiteit Groningen om te zorgen dat KiVa nog beter wordt door de inzet van wetenschappelijk onderzochte effectieve werkwijzen.

KiVa gelooft in de kracht van de groep. Pesten is een groepsproces. De pester heeft een belangrijke rol, maar alleen komt hij nergens. Er zijn naast de pesters en slachtoffers, ook meelopers, aanmoedigers, verdedigers en buitenstaanders. Pesten los je daarom op in de groep. Er worden geen leerlingen uit de groep gelicht, omdat er vanuit wordt gegaan dat iedereen in de groep een bepaalde rol heeft. KiVa geeft leerkrachten en onderwijs ondersteunend personeel kennis en vaardigheden om positieve groepsvorming te stimuleren. De sleutel voor het aanpakken van pesten ligt vaak bij omstanders die er niet direct bij betrokken zijn.

KiVa gaat daarbij vooral uit van het voorkomen van pesten (preventie). Het preventieve gedeelte van KiVa bestaat uit onder meer tien thema's met diverse lessen, een computerspel voor leerlingen, training voor leerkrachten en monitoring. Als pesten of andere groepsproblemen zich toch voordoen, is er een curatieve aanpak (groepsgesprekken, steungroepaanpak en/of herstelaanpak) met een duidelijk stappenplan om het op te lossen.

Unieke kenmerken van KiVa zijn:

- wetenschappelijk onderzocht
- op KiVa scholen neemt pesten met meer dan de helft af
- gebruiksvriendelijk materiaal voor leerlingen, leerkrachten en ouders
- periodieke metingen om pesten, groepsproblemen en sociaal-emotionele ontwikkeling te volgen
- verhoogt welzijn, motivatie en schoolprestaties van alle leerlingen
- training en begeleiding voor leerkrachten
- continue doorontwikkeling
- aanspreken van de groep: alle leerlingen leren om pesten en groepsproblemen op te lossen.